

NIEUWSBRIEF

Maandelijkse uitgave, editie september 2022

Nieuws van de Stichting

- **Materialiteit moet belangrijke rol spelen bij de nalevingscriteria voor de minimale sociale waarborgen in de groene taxonomie**

Eumedion ondersteunt het advies van het Platform on Sustainable Finance (PSF) om de naleving van de toekomstige Europese wetgeving omtrent 'due diligence' (de zogenoemde CSDDD) gelijk te schakelen aan de betreffende passende zorgvuldigheidsbepalingen omtrent mensenrechten in de minimale sociale waarborgen van de groene taxonomie. Echter, Eumedion ziet ernstige bezwaren bij het advies omtrent hoe bepaald dient te worden of de uitkomsten van het beleid voldoen aan de minimale waarborgen. Dit schrijft Eumedion in haar op 6 september jl. ingediende commentaar op het PSF-advies dienaangaande. Het PSF stelt namelijk voor dat hiertoe onder meer definitieve gerechtelijke veroordelingen en zaken die aanhangig zijn gemaakt bij een OESO Nationaal Contactpunt bepalend moeten zijn. In haar reactie geeft Eumedion aan dat deze methode onvoldoende rekening houdt met rechtszekerheid en de materialiteit van potentiële overtredingen, waardoor er een groot risico is op willekeurige uitkomsten voor ondernemingen die aan deze toets worden onderworpen. Eumedion stelt daarom voor dat het Platform bij voorkeur een methodiek ontwikkelt die gekoppeld wordt aan de materialiteitsanalyse zoals voorgesteld in de concepten van de Europese standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving. Ten aanzien van de toets op de minimale waarborgen omtrent goed ondernemingsbestuur merkt Eumedion op dat de gehanteerde criteria uitgebreid zouden moeten worden. Deze zouden namelijk ook moeten zien op bijvoorbeeld aandeelhoudersrechten,

scheiding van de rol van de voorzitter van uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders, en de onafhankelijkheid van commissarissen/niet-uitvoerende bestuurders. Het gehele commentaar kan worden gedownload via:

<http://http://bit.ly/3RqUc0U>.

- **Eumedion steunt wetsvoorstel ter implementatie richtlijn openbaarmaking winstbelasting**

Eumedion staat positief tegenover het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn openbaarmaking winstbelasting (ook wel richtlijn 'country-by-country tax reporting' genoemd). Dit blijkt uit de brief die Eumedion op 6 september jl. naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. In de brief schrijft Eumedion dat zij de totstandkoming van de Europese richtlijn over belastingtransparantie altijd heeft gesteund. Transparantie over de betaalde winstbelasting in de verschillende landen waar de onderneming actief is, stelt institutionele beleggers namelijk in staat tot een betere analyse van belasting-gerelateerde onderwerpen en biedt beter inzicht in het rendements- en risicoprofiel van de ondernemingen. Wel heeft Eumedion nog een aantal technische vragen bij het wetsvoorstel. Zo is niet geheel duidelijk of bestuurders aansprakelijk kunnen worden gehouden voor materiële fouten in het verslag inzake de betaalde winstbelasting. Daarnaast vindt Eumedion dat de wetgever zeer terughoudend zou moeten zijn met de implementatie van de bepalingen uit de Europese richtlijn via het instrument van de ministeriële regeling. Het gehele commentaar kan worden gedownload via:

<http://bit.ly/3TLqCoB>.

- **Eumedion kent onderzoeksopdracht over effectiviteit beloningswetgeving toe aan Reward Value**

Reward Value gaat in opdracht van Eumedion het rechtsvergelijkend onderzoek naar de werking en de effecten van 'say-on-pay'-wetgeving uitvoeren. Dat heeft het Dagelijks bestuur van Eumedion op 6 september jl. besloten. Het onderzoek werd in het in juli gepresenteerde Eumedion-evaluatierapport van het seizoen van aandeelhoudersvergaderingen (AVA's) aangekondigd. In het evaluatierapport constateert Eumedion dat commissarissen van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen vrijwel niks doen met een negatief AVA-advies over het beloningsverslag. Eumedion heeft beloningsonderzoeksbureau Reward Value gevraagd te onderzoeken of de invoering van een bindende (in plaats van een adviserende) AVA-stem over de bestuurdersbeloningen meerwaarde kan hebben. Frankrijk en Zwitserland kennen zo'n systeem al. Eumedion wil onder meer weten of de bindende stem daar heeft geleid tot een betere disciplinerende van de commissarissen en tot minder beloningsexcessen. Het onderzoek moet op 1 januari 2023 zijn afgerond.

Uit het bestuur

- Tijdens zijn vergadering van 6 september jl. besprak het **Dagelijks bestuur** onder meer het financieel halfjaarbericht, de procedure voor het selecteren van een nieuw accountantskantoor en een voorstel tot aanpassing van de Eumedion-missie. Daarnaast werd de onderzoeksinstelling gekozen die het rechtsvergelijkend onderzoek naar de werking en effecten van 'say-on-pay'-wetgeving gaat uitvoeren en werden de Eumedion-reacties op het implementatiewetsvoorstel richtlijn openbaarmaking winstbelasting en op het 'minimum safeguards rapport' van het Platform on Sustainable Finance vastgesteld.

Activiteiten Commissies

- De **Juridische Commissie** besprak tijdens haar vergadering van 1 september jl. de Eumedion-conceptreacties op het implementatiewetsvoorstel richtlijn

openbaarmaking winstbelasting en op het 'minimum safeguards rapport' van het Platform on Sustainable Finance. Daarnaast boog de commissie zich over de toekomst van de Nederlandse corporate governance code en over de actualisatie van het Eumedion Handboek Corporate Governance.

- De **Beleggingscommissie** vergaderde op 22 september jl. onder meer over de mogelijke speerpunten voor het AVA-seizoen 2023, aanbevelingen ten aanzien van diversiteit en inclusie en de actualisatie van het Eumedion Handboek Corporate Governance.

Komende activiteiten

- **6 oktober 2022, Vergadering Algemeen bestuur.** Op de agenda staan onder meer de vaststelling van de Eumedion Speerpuntenbrief 2023, de evaluatie van het Eumedion-bestuur en de Eumedion-strategie 2023-2027.
- **1 november 2022, vanaf 14.00 uur, hybride Eumedion-symposium te Utrecht.** Sprekers als Roger Dassen (CFO ASML), Harold van den Broek (CFO Heineken), Joanne Kellermann (voorzitter PFZW), Marcel Andringa (bestuurder PME pensioenfonds), Mathijs van Dijk (hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam) en Mijke Sinnighe Damsté (partner bij Loyens & Loeff) zullen, onder leiding van dagvoorzitter Daniëlle Melis (o.a. bestuurder bij STAP Algemeen Pensioenfonds en commissaris bij Triodos Bank en PGGM Vermogensbeheer) ingaan op het thema 'In dialoog blijven of weggaan?; dilemma's bij maatschappelijk verantwoord ondernemen en beleggen'. De toegang is gratis. Aanmelding voor fysieke deelname kan via: <http://bit.ly/3AtxaQ1>. Aanmelding voor online-deelname kan via: <http://bit.ly/3QQW1E1>.

Nieuws uit Den Haag

- **Beursondernemingen kunnen in ieder geval tot 1 december 2022 een volledig virtuele AVA houden**
Ondanks het feit dat alle beperkende maatregelen ter voorkoming van coronabesmettingen al geruime tijd zijn opgeheven, heeft het kabinet de

mogelijkheid voor beursgenoteerde ondernemingen om een volledig digitale AVA te houden weer met twee maanden verlengd, dus tot in ieder geval tot 1 december 2022. Net als de voorgaande keren wijst het kabinet er in de toelichting op dat “voorzieningen waarvan de gelding nu niet zou worden verlengd, niet op een later moment alsnog geactiveerd kunnen worden. Als op een later moment alsnog de behoefte zou bestaan aan zo’n voorziening, zou dan dus eerst een nieuw wetgevingstraject vereist zijn om deze opnieuw in het leven te roepen”. Het ontwerpbesluit tot verdere verlenging van de geldigheid van de zogenoemde ‘Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid’ is op 19 september jl. bij de Tweede en Eerste Kamer voor commentaar ‘voorgehangen’. Aangezien beide Kamers geen commentaar hadden en geen bezwaar uitten tegen de verlenging, kon het definitieve besluit op 29 september jl. in het Staatsblad worden geplaatst. In de tijdelijke wet is de bepaling opgenomen dat verlenging van de werkingsduur telkens mogelijk is, steeds voor een maximumperiode van twee maanden. Om echter meer zekerheid aan ondernemingen te bieden, is de minister voornemens om de tijdelijk wet slechts te laten vervallen indien ten minste twee maanden voor de voorgenomen vervaldatum een openbare aankondiging is gedaan.

- **Vertrouwen van Nederlandse bevolking in grote ondernemingen verder gedaald**

Slechts 51% van de Nederlandse bevolking (van 18 jaar en ouder) had in het tijdvak november 2021 – februari 2022 nog vertrouwen in grote ondernemingen. Dat is 2 procentpunt lager dan bij de vorige meting (juli-oktober 2021) en maar liefst 13 procentpunt lager dan in het tijdvak 2008 – 2011. Alleen het vertrouwenscijfer in de regering is momenteel nóg lager: 50%. Dit blijkt uit de op 1 september jl. door het Sociaal en Cultuur Planbureau (SCP) gepubliceerde ‘Burgerperspectieven bericht 1 – 2022’. Het SCP onderzoekt periodiek het vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de Nederlandse instituties. De SCP-publicatie bevat geen verklaring voor het lage vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de grote ondernemingen. In andere publicaties worden de hoge

inkomens en bonussen van de bestuurders van grote ondernemingen, vermeende belastingontwijking en de marktmacht vaak als verklarende factoren genoemd. Uit het SCP-onderzoek blijkt dat de Nederlandse bevolking het meeste vertrouwen heeft in de rechtspraak (75%), gevolgd door het nieuws op de televisie (72%), het nieuws in kranten (69%) en vakbonden (69%). Het vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de Tweede Kamer is even hoog als haar vertrouwen in grote ondernemingen: 51%.

Nieuws uit Brussel

- **Europees Parlement wil ontbossingsverordening ook van toepassing verklaren op beleggingen**

Alle Europese financiële instellingen, waaronder banken, verzekeraars en beleggingsondernemingen, worden verplicht gesteld om na te gaan (via ‘due diligence’) of hun producten en diensten projecten ondersteunen die direct of indirect verband houden met ontbossing, bosdegradatie of bosconversie. Een amendement dienaangaande op een voorstel voor een Europese verordening om wereldwijde ontbossing tegen te gaan, is op 13 september jl. door het Europees Parlement (EP) aangenomen. Het in november 2021 door de Europese Commissie gepresenteerde verordeningvoorstel moet ervoor zorgen dat de producten die Europese burgers op de Europese markt kopen, gebruiken en consumeren niet bijdragen aan – kort gezegd – de wereldwijde ontbossing en de aantasting van bossen. Ten behoeve hiervan gaat het Commissievoorstel uit van verplichte zorgvuldigheidsregels voor ondernemingen die bepaalde producten in de Europese Unie (EU) in de handel willen brengen. Dit moet ertoe leiden dat in de toekomst alleen nog goederen op de Europese markt worden toegelaten die niet bijdragen aan ontbossing of de aantasting van bossen. Het door het EP aangenomen amendement leidt ertoe dat financiële instellingen een zorgvuldigheidsprocedure moeten uitvoeren op klanten of beleggingsobjecten (zoals ondernemingen) wier economische activiteiten bestaan uit of verband houden met de handel in of het in de handel brengen van relevante en grondstoffen en producten, zoals vee, mais, rubber, hout, palmolie, soja, cacao en koffie. Financiële

instellingen mogen alleen nog dergelijke klanten en ondernemingen 'bedienen' als zij hebben vastgesteld dat er niet meer dan een "verwaarloosbaar risico" bestaat dat er direct of indirect steun wordt verleend aan activiteiten die leiden tot ontbossing, bosdegradatie of conversie van bossen. De uitbreiding van de reikwijdte van de ontbossingsverordening naar (ook) financiële instellingen is niet opgenomen in de tekst van de verordening waarover de Europese Raad eind juni overeenstemming bereikte. Het is daarom nog niet zeker of de EP-positie over financiële instellingen de eindstreep haalt. Het EP, de Europese Raad en de Europese Commissie zullen binnenkort de onderhandelingen over de definitieve verordeningstekst starten.

- **Europese Commissie stelt 'solidariteitsheffing' voor olie- en gasbedrijven voor**

Europese olie-, gas-, steenkool- en raffinaderijbedrijven moeten dit jaar een buitengewone 'solidariteitsheffing' betalen. De opbrengsten hiervan kunnen door overheden worden benut ten gunste van huishoudens en bedrijven die moeite hebben om hun energierekening te betalen. Dit stelt de Europese Commissie voor in een op 14 september jl. gepresenteerde noodmaatregel tegen de hoge energieprijzen als gevolg van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. De Europese Commissie stelt de EU-lidstaten concreet voor om de dit jaar gerealiseerde overwinsten van de Europese fossiele brandstofbedrijven, zoals TotalEnergies en Repsol, met 33% te belasten. In het verordeningvoorstel wordt onder overwinst verstaan de winst die meer dan 20% hoger is dan de gemiddelde winst in de jaren 2019, 2020 en 2021. De Europese Commissie schat dat de solidariteitsheffing de EU-lidstaten in totaal zo'n € 25 miljard kan opleveren. De EU-lidstaten mogen deze middelen overigens vrij ruim inzetten. Zij kunnen ook worden gebruikt om huishoudens te ondersteunen bij investeringen in hernieuwbare energie en isolatie en andere technologieën die de CO2-emissies verminderen. Ook mogen energie-intensieve bedrijven worden gesteund, mits zij investeren in hernieuwbare energie of in energiebesparende maatregelen. Ten slotte mag

het geld ook worden besteed om banen te behouden of om de groene transitie te bevorderen. De Europese Commissie wil verder de inkomsten van de producenten van onder meer wind-, zonne-, water-, biomassa- en nucleaire energie begrenzen tot een maximum van € 180 euro per MWh geproduceerde elektriciteit. Deze elektriciteitsproducenten hebben hun productiekosten nauwelijks zien stijgen, terwijl hun verkoopprijs in de pas loopt met de gestegen aardgasprijs. De Europese Commissie stelt de EU-lidstaten voor de overwinsten van deze energieleveranciers af te romen. Dit levert naar schatting € 117 miljard aan extra overheidsinkomsten op. Ook deze inkomsten kunnen worden benut voor het ondersteunen van consumenten en bedrijven. De voorstellen moeten nog door de Europese Raad worden goedgekeurd.

- **Europese autoriteiten krijgen bevoegdheid om in crisissituaties vergaand in te grijpen op vrije markt**

Europese ondernemingen kunnen in crisissituaties van overheden de opdracht krijgen om de productie van bepaalde goederen te prioriteren en om noodvoorraden aan te houden. Dit staat in het op 19 september jl. door de Europese Commissie gepresenteerde voorstel voor een 'Single Market Emergency Instrument' (SMEI). Het doel van het verordeningvoorstel is om het vrije verkeer van goederen, diensten en personen in tijden van crisis zoveel mogelijk te waarborgen. Het crisismechanisme is het antwoord op de chaotische reacties van diverse EU-lidstaten na de uitbraak van de coronapandemie in 2020. Zij namen toen vergaande crisismaatregelen die de handel tussen de EU-lidstaten in grote mate belemmerden, zoals het confisqueren van mondkapjes die werden vervoerd door de lidstaten heen en het instellen van exportbeperkingen voor medische hulpmiddelen. De SMEI moet de EU in staat stellen bij volgende crises sneller en effectiever op te treden en het vrije verkeer van goederen, diensten en personen in stand te houden. Daarnaast richt de SMEI zich op het monitoren van de toeleveranciersketens en de beschikbaarheid van bepaalde goederen die relevant zijn in een bepaalde crisis. Daarbij moeten ondernemingen bijvoorbeeld

informatie aanleveren over productiecapaciteiten, voorraden en de 'supply chains'. In crisissituaties kunnen ondernemingen in het uiterste geval de verplichting opgelegd krijgen om voorrang te geven aan Europese orders, ook al gaat dit mogelijk in tegen contractuele afspraken. In het voorstel is niet gespecificeerd over welke goederen en diensten het kan gaan: dat kan in elke crisis anders zijn. Het verordeningvoorstel is inmiddels voor behandeling naar de Europese Raad en het EP gestuurd. Deze instituties kunnen het voorstel nog amenderen.

- **Europese Commissie publiceert nieuwe versie van aanbevelingen voor inrichting beloningsverslag**

De Europese Commissie is voornemens om eind dit jaar of begin volgend jaar de definitieve richtsnoeren vast te stellen om te komen tot een meer gestandaardiseerde presentatie van de beloningsrapporten van de Europese beursgenoteerde ondernemingen. De Europese Commissie heeft een nieuwe versie van de conceptrichtsnoeren op 22 september jl. publiek gemaakt en op 29 september jl. besproken met vertegenwoordigers van de EU-lidstaten en van diverse stakeholders (waaronder Eumedion). De in 2017 herziene richtlijn aandeelhoudersrechten heeft de Europese Commissie het mandaat gegeven om richtsnoeren voor de inrichting van het beloningsverslag op te stellen. Die richtsnoeren moeten bijdragen aan een betere vergelijkbaarheid van de beloningen van de bestuurders van de Europese beursgenoteerde ondernemingen en aan een beter inzicht in de beloningspraktijken. Op die manier dragen zij ook bij aan een beter geïnformeerd stemgedrag van aandeelhouders over die rapporten. In 2019 heeft de Europese Commissie al een openbare consultatie over een eerste concept gehouden. Mede door de coronapandemie en de prioritering om een richtlijnvoorstel over 'Corporate Sustainability Due Diligence' op te stellen, liep de finalisering van de richtsnoeren forse vertraging op. De nieuwe conceptversie bevat geen grote wijzigingen in vergelijking met de consultatieversie. Wel worden ondernemingen in de nieuwe versie opgeroepen om in het beloningsverslag de samenstelling van

beloningsreferentiegroepen op te nemen of om te verwijzen naar een ander document waar die 'peer groups' zijn opgenomen. Ook wordt aanbevolen om in het beloningsverslag de marktwaarde van de nog niet onvoorwaardelijk geworden (rechten op) aandelen op te nemen en dus niet alleen de boekhoudkundige (IFRS) waarde. De Europese Commissie heeft nog geen besluit genomen over de datum van inwerkingtreding van de richtsnoeren.

Ondernemingsnieuws

- **PwC: klimaatrisico expliciet speerpunt bij alle 2022-jaarrekeningcontroles**

Als ondernemingen in hun verslaggeving over boekjaar 2022 onvoldoende informatie verstrekken over de impact van klimaatverandering op de bedrijfsvoering dan zal PricewaterhouseCoopers (PwC) hiervan melding maken in de controleverklaring. Dit heeft het accountantskantoor op 26 september jl. bekend gemaakt. De aankondiging volgt op een eigen onderzoek waaruit blijkt dat slechts 8% van de onderzochte ondernemingen transparant over klimaatrisico's in de 2021-jaarrekening rapporteert. Daarnaast spreken steeds meer ondernemingen veelbelovende klimaatambities uit, maar worden de financiële consequenties ervan veelal nog niet toegelicht in de jaarrekening. "Een stevige en aanjagende rol van onze accountants om dit naar een hoger niveau te brengen is van maatschappelijk belang. De vrijblijvendheid over het doorgronden en doorvertalen van klimaatrisico's en -ambities moet eraf", aldus PwC in een begeleidend persbericht. Op dezelfde dag had Milieudefensie juist de BIG 4 accountantskantoren (naast PwC ook Deloitte, EY en KPMG) opgeroepen om klimaatverandering en -risico's als kernpunt op te nemen in de controle van de jaarrekening van ten minste 29 door Milieudefensie geïdentificeerde 'systeemspelers', waaronder Ahold Delhaize, Aegon, AkzoNobel, DSM, BAM Groep, ING Groep, NN Group, ABN AMRO Bank, Vopak, Stellantis en LoyondellBasell Industries.

- **Rechter handhaaft schorsingsmaatregel tegen voormalig KPMG-accountant van Imtech**

De door de Accountantskamer opgelegde tuchtmaatregel tegen de voormalige externe accountant van het inmiddels gefailleerde Imtech, Willem Riegman (KPMG), blijft in stand. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) acht de schendingen van de gedrags- en beroepsregels door deze accountant ernstig genoeg om de in 2019 door de Accountantskamer opgelegde schorsing van drie maanden in stand te laten. Het CBb wees op 20 september jl. vonnis in het hoger beroep dat zowel de heer Riegman als de Imtech-curatoren hadden ingesteld. Het CBb heeft weliswaar vier door de Accountantskamer gegrond verklaarde verwijten tegen de voormalige groepsaccountant van Imtech nu ongegrond verklaard, maar dit doet volgens het CBb niets af aan de ernst van de beroepsfouten. Het CBb rekent de accountant met name aan dat hij op cruciale momenten niet handelde zoals van een accountant mag worden verwacht (namelijk kritisch zijn jegens onder meer de cliënt en (buitenlandse) kantoorgenoten). Ook weegt de rechter mee dat de accountant zijn taak veronachtzaamde door bij de 2011-jaarrekening van Imtech een goedkeurende verklaring af te geven. Daarvoor had de accountant namelijk niet voldoende en geschikte controle-informatie verzameld. De CBb-uitspraak zal mogelijk de Imtech-curatoren sterken in de bij KPMG neergelegde schadeclaim.

- **Rechter handhaaft tuchtmaatregel voor voormalige BDO-accountant van Milkiland**

Voormalig BDO-accountant Jouke Jelgerhuis Swildens heeft bij de controle van de 2014-jaarrekening van de voormalige Nederlandse beursgenoteerde onderneming Milkiland in strijd gehandeld met de fundamentele beginselen van professionaliteit, integriteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid. De Accountantskamer heeft de voormalige accountant in 2020 – na een tuchtklacht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) – op juiste gronden een tuchtmaatregel opgelegd. Met deze op 13 september jl. gedane uitspraak heeft het CBb het hoger beroep van de heer Jelgerhuis Swildens ongegrond

verklaard. Naar het oordeel van het CBb is voldoende komen vast te staan dat nog diverse werkzaamheden hebben plaatsgevonden ná de datum van de afgegeven controleverklaring, zonder dat dit in het controledossier is vastgelegd, en nadat de AFM een onderzoek had aangekondigd naar de controle van de 2014-jaarrekening van de (in wezen) Oekraïense zuivelproducent (maar tot september 2020 formeel in Nederland gevestigd). Het CBb rekent het de toenmalige BDO-accountant zwaar aan dat hierover geen transparantie is betoond. Ten onrecht is daardoor de suggestie gewekt dat de desbetreffende controlewerkzaamheden vóór de afgifte van de controleverklaring in het controledossier waren opgenomen. De ontkenningen hieromtrent (in een later memo) hebben de verwijtbaarheid van dit handelen nog versterkt, aldus het CBb. Het CBb acht daarom de door de Accountantskamer genomen tuchtmaatregel – een tijdelijke doorhaling van de accountant in de registers voor de duur van twee maanden – “passend en geboden”. De heer Jelgerhuis Swildens had zich overigens op 31 december 2017 al uitgeschreven uit het accountantsregister van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

Overige interessante zaken

- **OESO opent consultatie over geactualiseerde Corporate Governance Principles**

De beheersing van klimaat- en andere duurzaamheidsrisico's is één van de belangrijkste nieuwe onderwerpen in de voorgestelde herziene versie van de G20/OESO Corporate Governance Principles. De OESO heeft het voorstel op 19 september jl. gepresenteerd en in consultatie gebracht. De vorige herziening dateert van 2015. De G20/OESO Corporate Governance Principles worden wereldwijd aangemerkt als minimum governance-standaarden voor beursgenoteerde ondernemingen waar dan ook gezeteld en genoteerd. Uit het herzieningsvoorstel blijkt dat de OESO een geheel nieuw hoofdstuk aan de principes wil opnemen, getiteld 'Duurzaamheid en weerbaarheid'. Het overkoepelende beginsel van dit hoofdstuk is dat "het corporate governance raamwerk ondernemingen en hun beleggers moet stimuleren om financierings- en

investeringsbeslissingen te nemen en hun risico's te beheersen op een wijze die bijdraagt aan de duurzaamheid en weerbaarheid van de onderneming". Verder wordt in het nieuwe hoofdstuk het belang van "consistente, vergelijkbare en betrouwbare duurzaamheidsverslaggeving" benadrukt. Andere belangrijke onderwerpen waaraan het voorstel aandacht schenkt, zijn crisis- en risicomanagement, diversiteit binnen het bestuur en het senior management, de invloed en risico's van digitalisering (waaronder de mogelijkheid om de AVA in hybride of virtuele vorm te houden), transacties met gelieerde partijen, de rol van institutionele beleggers, het belang van dialoog buiten de AVA om en de rol van obligatiehouders. Belanghebbenden kunnen tot 21 oktober a.s. commentaar op het voorstel leveren. De OESO streeft ernaar de definitieve herziene versie in het tweede kwartaal van 2023 te kunnen vaststellen.

- **Stemadviesbureaus zijn transparanter over hun werkwijze**

De vijf grootste stemadviesbureaus ter wereld zijn over het algemeen transparanter geworden over hun werkwijze. Sommige stemadviesbureaus zouden echter meer publieke informatie moeten verschaffen over het risico van belangenconflicten en de wijze waarop zij dit mitigeren en hun beleid om beursgenoteerde ondernemingen wel of niet de mogelijkheid te geven om commentaar te leveren op de analyses van de AVA-agendapunten. Dit schrijft de onafhankelijke monitoring commissie van de code voor stemadviesbureaus in haar op 1 september jl. gepubliceerde jaarverslag 2021/22. De (herziene) code werd in 2019 door de stemadviesbureaus ISS, Glass Lewis, Minerva, PIRC en Proxinvest opgesteld, mede als uitvloeisel van de herziene Europese richtlijnaandeelhoudersrechten. In 2020 voegde EOS Federated Hermes zich bij dit rijtje. Uit het jaarverslag blijkt dat het Franse Proxinvest zich dit jaar uit de groep van ondertekenaars heeft teruggetrokken. De ondertekenaars verplichten zich ertoe om de principes uit de code toe te passen en om hierover jaarlijks te rapporteren. Uit het monitoring rapport 2021/22 blijkt dat de stemadviesbureaus beter zijn gaan rapporteren over de diversiteit van hun personeelsbestand en over de kwalificaties

en permanente educatie van het personeel. De monitoring commissie vraagt in het jaarverslag de bureaus meer publieke informatie te verstrekken over het aantal analisten per markt, de procedures om mogelijke fouten in de analyses van de AVA-agendapunten op te sporen en te herstellen, de maatregelen om belangenconflicten tegen te gaan en of en hoe beursgenoteerde ondernemingen mogelijkheden hebben om commentaar te leveren op de analyses van de AVA-agendapunten en de klachtenprocedures hieromtrent. Uit het jaarverslag blijkt verder dat de Europese koepel van beurstoezichthouders ESMA uiterlijk 10 juni 2023 een evaluatierapport zal uitbrengen over de werking en de effectiviteit van de code.

- **Verenigd Koninkrijk gaat bonusplafond voor bankiers schrappen**

De Britse regering heeft de Prudential Regulation Authority de opdracht gegeven om het bonusplafond voor bestuurders en senior-medewerkers van Britse banken te schrappen. Dit staat in het 'groeiplan 2022' dat de Britse minister van Financiën Kwasi Kwarteng op 23 september jl. heeft gepresenteerd. Het plan bevat de belangrijkste financieel-economische voornemens voor de rest van dit jaar van de nieuwe Britse Conservatieve regering onder leiding van Liz Truss. Bestuurders en senior-medewerkers van Britse banken mogen momenteel geen hogere jaarbonussen ontvangen dan éénmaal het vaste salaris. Dit maximum kan naar tweemaal het vaste salaris worden verhoogd als de AVA hiervoor expliciet toestemming geeft. Het bonusplafond werd in 2014 ingevoerd op grond van de Europese richtlijn kapitaalvereisten die het risico op het ontstaan van een nieuwe bankencrisis zou moeten verkleinen. De Britse regering schrijft in het groeiplan dat de in deze richtlijn opgenomen bonusregels "slecht ontworpen" zijn, de economische groei "ondermijnen" en de financiële stabiliteit "belemmeren". "Bonusbetalingen zorgen voor een gelijkschakeling van de belangen van individuen met die van de bank, wat op haar beurt de groei van de Britse economie ondersteunt", aldus de Britse regering. In ruil voor de afschaffing van het bonusplafond

zet de nieuwe Britse regering een streep door de eerder geplande verlaging van de additionele winstbelasting voor banken (van 8% naar 3%). Verder is de regering-Truss voornemens de vennootschapsbelasting (vpb) te handhaven op 19%. De vorige regering (onder leiding van Boris Johnson) wilde het vpb-tarief per 1 april 2023 juist verhogen naar 25%. Volgens de nieuwe regering zou deze belastingverhoging de concurrentiekracht van het Britse bedrijfsleven aantasten. Het regeringsplan is de afgelopen week door de financiële markten met scepsis onthaald.

- **Franse juridische expertgroep: uitgifte van aandelen met meervoudig stemrecht moet mogelijk worden**

Het moet voor Franse ondernemingen mogelijk worden gemaakt om aandelen met meervoudig stemrecht uit te geven. Dit beveelt de 'Haut Comité Juridique de la Place Financière de Paris' aan in een op 15 september jl. uitgebracht advies. Deze juridische expertgroep is in 2015 ingesteld door de Franse beurstoezichthouder AMF en de Franse centrale bank en kan gevraagd en ongevraagd adviezen uitbrengen om het "juridische concurrentievermogen van het financiële centrum van Parijs" te bevorderen. De expertgroep komt op basis van interviews met belanghebbenden en op basis van rechtsvergelijkend onderzoek (waarin ook het flexibele Nederlandse vennootschapsrecht is meegenomen) tot de conclusie dat het gewenst is om in het Franse ondernemingsrecht de mogelijkheid op te nemen om aan bepaalde aandelen meervoudige stemrechten toe te kennen (ook wel 'dual class'-aandelen genoemd). De expertgroep wil wel een aantal voorwaarden verbinden aan deze mogelijkheid. Zo zou de uitgifte alleen mogen plaatsvinden ten tijde van de beursgang (dus niet 'midstream'). In het prospectus moeten de beleggers "naar behoren" worden geïnformeerd over de regeling inzake meervoudige stemrechten en de rechtvaardiging daarvan. Daarnaast zouden beperkingen moeten worden gesteld ten aanzien van de ontvangers van de aandelen met meervoudig stemrecht, zou een maximum moeten worden gesteld aan het aantal stemrechten dat aan een 'hoogstemrechttaandeel' kan zijn verbonden,

zou een maximumtermijn moeten worden ingesteld dat de aandelen met meervoudig stemrecht mogen uitstaan en zouden de aandelen met meervoudig stemrecht alleen effectief mogen zijn ten aanzien van een beperkt aantal AVA-besluiten. Het is nog niet bekend of de Franse overheid het advies zal overnemen.